

Telegraful

Organ național-biseri-

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.

Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vineria

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Conferențe preoțești

(***) Preoțimea ortodoxă română din arhidieceza Transilvaniei va fi în curând chemată în conferențe tractuale pentru a debata și a se pronunța în chestiuni care privesc deaproape viața bisericească. În afară de obiectele, cari vor fi puse la ordinea zilei din partea celor în drept, atragem atențiunea preoțimei noastre asupra unor chestiuni, cari stau în strânsă legătură cu viața bisericească. Astfel de chestiuni sânt: *Concordatul, catehizația în școlile de stat și salarizarea preoțimei.*

Dintre toți factorii vieții noastre politice, preoțimea ortodoxă română din Ardeal este cea mai competentă a-și spune cuvântul în chestiunea concordatului cu Roma. Aceasta îndreptățire i-o dă suferințele de veacuri, pe care le-a îndurat această preoțime pe urma acțiunii subversive de asupra și desnaționalizare a bisericii papistașe. După cum actul unirii dela 1700 n'a fost rezultatul unei intense propagande religioase, ci fructul unor apucături viclene, totasemenea și «concordatul», ce vrea «Sfântul Scaun» să-l încheie cu Statul român, nu este un act religios, ci un contract politic cu urmări neprevăzute. În România ortodoxă, deci *națională*, religiunea catolică să se bucure de *paritate absolută* cu religiunea de stat; episcopatul catolic să aibă aceleași *drep-turi civile și onorifice*, ca și episcopatul român ortodox. Probabil că vor să participe și la încoronarea Regelui!? În vesele și răbduria cetate a lui Bucur să fie două mitropolii papistașe, una romano-și alta greco-catolică, cea din urmă cu numirea de «Făgăraș». România să-și deschidă larg porțile pentru a cuprinde toate ordurile și congregațiile catolice, cari sunt alungate din țările apusene. Și vor veni în cete dese flămânzii, atrași de pământul binecuvântat al Canaanului... iar pe urma lor pânza intrigilor și corupția sufletelor se va întinde dela un capăt la celalalt al țării... Într-o vreme, când biserica ortodoxă din Ardeal, în considerarea unor superioare interese de stat, este silită să renunțe la susținerea școalelor confesionale, aceste inexpugnabile fortărețe ale conștiinței naționale, atunci concordatul asigură bisericii catolice din România dreptul de a-și înființa și susține școale confesionale de toate categoriile. Copiii născuți din căsătorii mixte, fără deosebire de sex, vor fi crescuți exclusiv în religiunea catolică; asemenea toate cauzele matrimoniale se vor debata și decide exclusiv la tribunalele eclesiastice

catolice. Cu îndrăzneala «Sfântului Scaun» nu se poate compara decât generositatea escesivă a guvernului, care este gata a introduce între zidurile cetății noastre calul troian. Credem, că preoțimea noastră își va spune cuvântul cu demnitate și că cuvântul ei va fi ascultat și respectat la locurile în drept.

Ungurii ziceau, că preotul în ora de catehizație dăruie tot ce a clădit, respective a falsificat profesorul șovinist, în sufletul elevilor peste săptămână. De aceea bagatelizau studiul religiunii și nu remunerau după cuviință pe cateheți. Guvernul român de azi ne tractează cu aceleași măsuri. Intre obiectele de învățământ, studiul religiunii, chemat a forma caractere religioase-morale, este considerat ca o cenușotcă, iar cateheții — sunt îndatorați să facă lecții gratuit. În școlile medii orele de religiune s'au redus dela 2, la 1 pe săptămână, iar preoților din comunele rurale pentru propunerea religiunii în școlile de stat li-s'a denegat orice remunerație. Regularea dotației preoțești n'a fost încuviințată pe motiv, că avem legea unguerească de congruă, și preoțimea ortodoxă română, care se credea scăpată de aceasta lege nedreaptă și umilitoare, trebuie să moară azi sub povara vremii și a dispozițiilor din aceasta lege. Un învățător are de douăori, iar un profesor de patruori mai mare leafă, ca un preot. Ar fi o înjosire pentru tagma preoțească ca s'o folosim ca termen de comparație și cu alți funcționari inferiori, ca pregătire și chemare, pentru a învedera marea nedreptate ce se face preoțimei noastre. De aceea o înțelegem foarte bine, că întrunindu-se în conferință ține să-și descopere nemulțămirea și să pretindă sanarea acestei situații insuportabile.

Preoțimea română a fost și va rămânea multă vreme principalul factor politic în viața poporului nostru românesc. Aceasta calitate nu i-s'a contestat nici în timpurile cele mai vitrege și va trebui să i-se recunoască mai ales în zilele democratice de acum. Valoarea lor indiscutabilă zace în împrejurarea, că în calitate de conducători naturali ai poporului dela sate stau în contact direct și neîntrerupt cu alegătorii și având să poarte în măsură mare răspunderea pentru rătăcirile politice, au nu numai căderea, dar și datorința să-și spună cuvântul asupra diferitelor acte de politică internă.

Deci pe când recunoaștem cu multă solitudine preoților noștri acest drept, ținem să le spunem, că importanța individuală a fiecărui preot, în afară de valoarea sa morală și intelectuală, zace în legătura

intimă și nedespărțită dintre el și turma sa cuvântătoare; iar valoarea colectivă a preoțimei stă în solidaritatea de principii și în unitatea de acțiune. Deci nu divizați în partide, ci organizați sub acelaș drapel vor putea influența acțiunile publice și vor putea realiza lucruri bune și folositoare pentru țară și biserică.

Mai multă armonie

(=) Când slăbește armonia între societate și biserică, lumea năpădită de sărăcia sentimentelor nobile și ușor de influențat prin aparențe, se adâncește în iubirea de trai comod, în slavirea luxului și a plăcerilor scumpe și trecătoare.

Răsturnând credințe și obiceiuri, sguind temelii «putrede», — câți se mândresc astăzi cu «progresele» culturii moderne, — ca să-și acopere lăcomia, lenea, risipa, răutatea, dar și lipsa de fericire adevărată.

Nesocotirea învățăturilor bisericești a rodit nemulțumirea, cearta și stricăciunea în societățile de intelectuali mai ales.

Scris este, și așa are să rămâie: Casa din care s'au stâns învățăturile creștinești, izvorâte din frământări de sute și mii de ani, pleacă spre derăpănare.

Prin forța din afară nu poți stăpâni firea omului. Ființa rațională se conduce mai ales prin forța din interiorul său. Boala turburării și a stricăciunii, de care pățimesc orașe și sate, nu este altceva decât urmarea slăbiciunii sufletești, produse de împrejurările vremii.

Scăderile, ce ascund primejdii multe și mari, se vor înlătura prin lucrare încordată și chibzuită.

Orașul nostru, *Sibiul* românesc, a făcut cu ziua de 16 Ianuar 1921 un însemnat și promițător început de mișcare curățitoare pentru strângerea rândurilor. Lupta, dusă cu stăruință și imitată de cât mai numeroase centre, va trebui să iasă d'asupra vanităților și nevrednicțiilor care de-ocamdată prea s'au împuternicit.

Intr'un sfânt entuziasm, deslănțuit în anii războiului, oamenii și-au cheltuit energiile pentru desrobire și libertate. Avântul acela, înlocuit cu prevederea și cu judecata rece, ne îndeamnă să ne supunem ideilor de ordine, muncă și disciplină.

Pentru înfăptuirea acestor idei se cere întâi *voința proprie*, nu porunca poliției dela spate.

Dacă însă omul nu-și *cultivă* sufletul, — cum să stărpească din sine sămânța trândăviei și abuzului?...

Regenerarea moravurilor se realizează prin potolirea patimilor, care falsifică adevărul; dar și prin educație mai temeinică a tinerimii de toate gradele și felurile.

Bisericii îi trebuie cler cât mai luminat, — prin reforma seminariilor noastre, — pentruca viitoarea tagmă de preoți să se bucure, din partea societății, de altă considerație.

Primenirea sufletească va fi continuată prin lucrarea preoților și a celorlalți intelectuali.

Biserica nu va întârzia să îngrijească de răspândirea literaturii religioase, atât de reduse la noi pe lângă toată bogăția și frumuseța învățăturilor din vechile cărți bisericești și din sfânta scriptură. Cu cât scade, în mersul anilor, numărul analfabeților, cu atât devine mai simțită trebuința publicațiilor de asemenea conținut. Căci zadarnic e înzestrat dela natură țaranul român cu însușiri poate superioare altor neamuri, dacă în lipsa cultivării acestor însușiri alunecă pe drumuri lăaturalnice care-l primejduesc.

Alături de tipărirea acestor cărți, vor da mâna de ajutor societățile religioase, cu buni predicatori și moralști. În aceeași ordine de idei, prin tălmăcirea și simplificarea cultului, prin melodia mai cultivată a cântărilor bisericești, prin cărți de rugăciuni potrivit întocmite, prin explicarea evangeliilor — la care n'ar fi de prisos colaborarea scriitorilor de seamă — și prin alte asemenea opere, conduse de o voință tare, se va înviora toată societatea, alegându-se mai blândă, mai cumpătată, și prin urmare mai mulțumită. Interesele personale, poftele sălbatice, domolindu-se, au să fie înlocuite prin răbdare și muncă.

Ingăduitori fiind și iertându-ne unul pe altul, ca fiind înfrânate și cruțătoare, cum pretind interesele pentru asigurarea viitorului nostru, să restabilim raporturile de armonie între societate și biserică, pentruca lucrarea de încheiere desfășurată de preoțime, să fie suținută de lucrarea în același fel a mirenilor.

Experiența trecutului ne spune, că numai așa vom ieși biruitori din vălmășaguri, în care am adus «jertfele enorme de sânge, sănătate și averi»: Vorbe frumoase, care se înfăptuesc — dacă voim.

FOIȘOARA

Pandectele Române

Dl C. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de casație și justiție, va face să apară o importantă publicație juridică, intitulată: *Pandectele Române*, repertoriu lunar de jurisprudență, doctrină și legislație.

Fie care număr lunar din «Pandectele Române» va cuprinde între 80—100 pagini, tipărite pe trei coloane, textul fiecărui deciziuni sau sentințe fiind adnotate cu un studiu referitor la starea doctrinei și a jurisprudenței asupra fiecărei spețe.

În afară de aceasta Pandectele Române vor publica, în fiecare lună, toată legislația curentă, adnotată cu expunerea de motive, și rezumate despre desbaterile parlamentare.

Abonamentul la Pandectele Române pentru avocați 250 lei anual; pentru magistrați 150 lei.

Reunirea bisericilor române

II.

Prin reunirea bisericilor, într'una singură națională, se creiază o nouă stare de lucruri în cadrul unei noi organizații bisericești. În ceea ce privește modul de rezolvire a problemei ar trebui căutat un modus vivendi între dorințele fiecărei părți interesate, căutându-se în primul rând o apropiere între bisericile surori pe baze dogmatice, ceea ce ar cădea în competența unui sinod episcopesc, cu participarea tuturor arhierilor de ambele confesiuni.

În acel sinod episcopesc se va lua de bază a apropierii doctrina care se cuprinde în dogmele vechi biserici creștine. Nu cercetăm care doctrină e cea originală: a bisericii ortodoxe răsăritene, sau a bisericii din apus; constatăm însă că întemeietorul legii creștine, Hristos, nu a lăsat două legi creștine, nu s'a împărțit în două, ci ni a lăsat o credință, o biserică a toată lumea. Mai știm încă un lucru: că poporul aparținător bisericii unite n'ar simți nici o greutate pe conștiința sa religioasă întorcându-se la biserică ortodoxă din care a făcut parte altădată.

Tăria oricărei biserici residă în bunăînțelegerea dintre toți fiii ei credincioși; tăria unei țări se bazează pe unitatea în vederi a cetățenilor săi de aceeași limbă și lege. Având în vedere acest principiu al consolidării statului și al înfrățirii între fiii aceluiaș neam, credem și cerem că cei chemați la conducerea bisericilor surori să caute modalitatea rezolvirii chestiunii reunirii bisericilor întâi pe baze dogmatice, căutându-se apoi o apropiere între constituția bisericilor ortodoxe și între praxa bisericii unite cu Roma.

Problema organizației nouă bisericești să se încredințeze unei comisii mixte, de preoți și mireni, de ambele confesiuni. În această comisiune să fie reprezentați arhierii, protopopii și preoții dela sate, cari cunosc avantajile și scăderile ce se ivesc în executarea ori cărui paragraf al instituției bisericești.

În proiectul de elaborare să se ia de bază următoarele 4 puncte:

1. Fixarea numărului diecezelor și arhidiecezelor.
2. Stabilirea fondurilor și fundațiilor tuturor eparhiilor.
3. Organizarea nouă a parohiilor.
4. Împreunarea școalelor confesionale din parohiile mixte.

Vom arăta, în generalități, cum trebuie să se rezolve fiecare punct.

La fixarea numărului diecezelor și arhidiecezelor ar fi de dorit ca toate diecezele existente să rămână intacte, din punct de vedere al practicabilității și din considerație de interes obștesc și personal. Pentru Banat și părțile ungurene să se decreteze înființarea unei mitropolii cu sediul în Arad. Pentru o mai ușoară administrare a diecezelor se poate face o nouă arondare a diecezelor, ca să nu fie unele prea întinse, altele prea mici.

Cu privire la fonduri și fundațiuni să se lase fiecărei dieceze fondurile sale, creându-se

fonduri nouă generale pentru trebuințele fiecărei mitropolii.

Organizarea parohiilor, credem că s'ar putea face în modul următor:

Într'un sat cu două parohii mixte, în care abia sânt laolaltă până la 2000 suflete, acolo din două parohii să rămână una, și anume aceea cu credincioși mai mulți, iar parohia cealaltă să se desființeze trecând cu credincioșii și cu întreaga avere sa la prima parohie.

Parohul care ar rămânea fără parohie, dacă e bătrân și a împlinit 35 ani de serviciu, să i se dea pensie, dacă n'ar voi să meargă în altă parohie apropiată; iar dacă preotul e mai tânăr, să i se dea altă parohie fără concurs, având aceleași beneficii și avantajii ca în parohia veche.

Cu un cuvânt, să se maximeze numărul sufletelor pentru o singură parohie la 2000 suflete; — și dacă într'un sat ar fi mai mulți preoți, decât se cer după numărul sufletelor, să se procedeze la fel — fără considerare — că sânt sau nu de aceeași confesiune.

În acest fel am rezolva problema lipsei de preoți, — dat fiind că un număr mai mare sau mai mic de preoți s'ar așeza în alte parohii, care de multă vreme poate n'au auzit slujbă în biserică din lipsă de preoți; — pe de altă parte, în satele cu doi ori trei preoți, cu o biserică, n'ar mai sta în fiecare săptămână unul dintre preoți în rezervă.

Sânt doar nenumărate cazuri unde într'un sat cu o populațiune abia de 700 suflete funcționează de preoți, ambii cu pregătire completă — unul gr.-or., iar celalalt gr.-cat., primul fără ecleejie, — al doilea cu ecleejie, — dar ambii fără casă parohială cu un cuvânt: *două sârăcii legate una de alta*.

Nu mai amintesc netrelegerile dintre doi preoți de confesiuni diferite, și uneori între preoți de aceeași confesiune.

E necesar deci, sub toate raporturile, să se facă o nouă organizație a parohiilor, câștigând de o parte din energiile, cari se pierd fără rost în viața unor preoți așezați în parohii mixte cu puțini credincioși; de altă parte, asigurând preoților o existență mai sigură prin faptul că fiecare preot ar ajunge la ecleejie și la case parohiale chiar și acolo, unde de prezent nu sânt dar unde devenind parohia mai puternică mai cu ușurință s'ar putea aduna materialul necesar pentru zidirea caselor parohiale.

Protopopiatele să se rotunzească, — desființându-se unele și înființându-se altele nouă, în legătură cu arondarea diecezelor.

Ca o urmare a organizării și împreunării parohiilor mixte rezultă apoi și împreunarea școalelor confesionale cu câte un învățător în școala cu câte două și trei puteri didactice, — ceea ce ar aduce iarăși un folos real pentru învățământul primar, și astfel n'am mai avea două școale sărace cu doi învățători slabi.

Încheind acest articol, — mărturisim că nici decum nu voim să impunem cuiva primirea acestor desiderate, ci voim numai să atragem atențiunea celor chemați asupra unei probleme,

Noutăți literare

Anatole France, „Paița Maicii Domnului“, trad. de Gala Galaction. Iași, edit. «Viața românească» S. A., 1920, (prețul 2 lei) «Foi volante», 28 pag.

Bine a făcut traducătorul că a oferit publicului românesc lucrarea aceasta a scriitorului francez Anatole France. O duioasă și adâncă povestire e «Paița Maicii Domnului». Paița, adică măscăriciul-echilibrist Varnava («din zilele craiului Ludovic» din Franța), un biet muritor, care trăiește din jocul cu cuțitele, din rotile făcute 'n aer, «întru sudoarea frunții», — scârbit de viața purtată se călugărește într'o zi și ajunge într'o mănăstire, unde fiecare călugăr laudă pe Domnul în felul său, unul cântând frumos, altul pictând icoane sfinte, altul, *miniatur*, scriind și ilustrând cărți sfinte.

Numai Varnava, sârmanul, nu știa cum să aducă laudă Domnului și Maicii Preacurate, — pentrucă era un biet măscărici prost, conștiu de prostia sa. A găsit calea cea adevărată, furișându-se odată în paracelis și producându-se în arta sa cu aruncatul cuțitelor, cu statul în moalele capului, cu celelalte minuni ale sale, în fața Maicii Domnului. Așa voia să și ispășească păcatul, că nu se pricepe la altă jertfă. Monahii

cei alți s'au mirat de lipsa lui Varnava, — căci de aici înainte lipsea în fiecare zi — și l-au prins jucând în creștetul capului uitându-se ei prin crepătura ușii bisericii. Voiau să-l dojenească, dar!... minune!... Maica Domnului s'a pogorât atunci pe scara altarului ca să vie «să șteargă, cu pulpana felonului ei albastru, sudoarea ce picura de pe fruntea paiței».

La vedenia aceasta zise starețul, închinându-se: «fericiți cei cu *inima curată*, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!», iar ceilalți monahi s'au dat și ei împăcați cu fosta paiță.

Paița Varnava este înrudită sufletește cu «măturătoarea» Antinie din biserică românească (Agârbiceanu). Și ea mătură în biserică pentru sufletul ei și bate la mătânii, zilnic, în simplitatea sufletului ei curat.

Anatole France este — de sigur — una din personalitățile literare cele mai pronunțate din Franța de astăzi. Ca cugetător și ca stilist este remarcabil. Aici a cântat un verset de laudă unui sărac cu duhul, dar bogat cu inima.

Cu schimbări de cuvinte s'ar putea ceti povestirea și la șezătorile caselor culturale.

Ilie Marin.

care trebuia pusă pe primul plan îndată după unirea politică făcută la Alba-Iulia. Dorința noastră e să contribuim și noi cu o cărămidă la zidirea noii biserici naționale române, spre care scop primim cu plăcere propuneri din orice parte.

Istoria popoarelor ne învață multe lucruri folositoare. Să nu uităm deci că acțiunile noastre toate, urmând să fie însemnate în istorie, trebuie să ne arătăm oameni vrednici ai timpurilor noastre.

Să lăsăm prejudițiile și preocupările personale și să dovedim lumii de azi și urmașilor noștri, că sântem demni de obârșia numele de român adevărat.

În aceste chemări de reunire a bisericilor nu vibrează numai glasul smerit al unui preot român, ci în dosul acestui apel e vocea poporului dela sate, și a preoților români fără deosebire de confesiune.

A sosit plinirea vremii; cei sus puși, arhierii și mireni, să înțeleagă glasul vremii. *Dorim să fim o turmă, cu un păstor — Hristos.*

Frământările bisericii și legii creștine din trecut — avându-le și acum înaintea ochilor — să ne fie îndemnul puternic de a ne zidi o biserică tare, pe care puterea vrășmașului să nu o poată zdrobi; iar pe temelii solide al unității religioase să se înalte forța vie a idealului național, întruchipat în viața noului imperiu românesc: *România-Mare.*

Să ne însușim cu toții de cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: *«Inrdăsnii, eu am biruit lumea!»* și sântem siguri de reușită pe toate terenele vieții noastre pământești.

Cu Dumnezeu înainte!

Pr. I. Crăciun.

Căsătoriile princiare

Din izvor oficial se anunță următoarele amănunte despre celebrarea căsătoriei Principelui CAROL, moștenitorul tronului, și a principesei ELISABETA:

Căsătoria Principesei Elisabeta a fost fixată pentru Duminecă 12 Februar ora 11 a. m. la Mitropolie în București.

În primele zile ale lunii Februar va sosi în capitală Regina Greciei ca să asiste împreună cu fiica sa cea mică la căsătorie.

Regina Greciei va rămânea în capitală și după căsătorie, când împreună cu Regina Maria, probabil și cu Regele Ferdinand, vor pleca la Atena spre a asista la căsătoria Principelui Carol.

După celebrarea cununiei în palatul Cotroceni se va da un dejun intim, iar seara la palatul Regal un dineu de gală, urmat de bal. Tinăra păreche după căsătorie se va imbarca la Constanța pe un crucișător grec și va pleca la Atena, unde li se pregătește o primire strălucită.

Căsătoria Principelui Carol se va celebra în primele zile ale lunii Martie în catedrala din Atena.

Nr. 107 Plen.

CONCURS

Pentru ocuparea unui post de oficiant la casa arhidiecezană (ajutor de contabil) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Concurenții au să documenteze absolvirea unei școli comerciale medii, eventual cunoștințe în afaceri de casă.

Emolumentele se vor stabili prin învoială cu Consistorul arhidiecezan, în care scop în cererile de concurs se vor preciza pretensiunile reflectanților.

Cererile de concurs sânt de a se trimite la Consistorul arhidiecezan în termenul legal.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută la 9 Ianuar 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Parlamentul

În 25 l. c. s'au redeschis corpurile legislative.

Di general Coandă, deplin restabilit de pe urma atentatului criminal, a presidat ședința senatului, deschisă la ora 3 d. a.

Înainte de deschiderea ședinței, mitropolitul primat I. P. S. S. Miron ține slujbă religioasă în memoria celor căzuți în odiosul atentat dela senat, și în cinstea acelor cari au scăpat cu viață.

Di Coandă, care are mâna stângă bandajată, luând cuvântul, aduce elogiile celor căzuți.

Senatul exprimă omagiile președintelui său însănătoșit.

Ministrul Garoflid depune proiectul de lege asupra reformei agrare.

Guvernul depune trei proiecte de legi, prin care se cer credite pentru cumpărare de locomotive. —

Ședința camerei se deschide la ora 4:15 de vice-președintele adunării Eusebiu Popovici, care comunică faptul întristător că președintele adunării di Duiliu Zamfirescu este crud lovit prin moartea fiului său căzut în duel.

Se depune proiectul de lege privitor la reforma electorală și se trimite în cercetarea comisunii permanente.

Centenarul lui Tudor Vladimirescu

Se împlinesc în 1921 o sută de ani, de când eroiul Tudor Vladimirescu a ridicat steagul revoluției în contra stăpânirii fanariote.

Liga Culturală va sărbători în mod deosebit acest eveniment atât de însemnat în urmări pentru noi români. Între altele, a hotărât să organizeze un bal la care să fie invitate să ia parte în costume naționale delegațiuni din toate județele României-Mari.

Majestatea Sa Regina a binevoit a primi patronajul acestui bal.

Români și românce din toate unghiurile țării se vor întâlni, vor avea ocazie să se cunoască și într'o atmosferă străbătută de spirit curat național sufletele se vor apropia, se vor înțelege, făcându-se astfel un mare pas înainte întru înlăturarea asperităților din calea unității noastre sufletești.

Costumele noastre naționale, cari au trăit răsleaite, amenințate pe ici-colo să dispară, și din care multe au fost prezentate străinătății când ca produse ale industriei casnice ungu-rești, când ca austriace sau rusești, strănse la un loc, vor căpăta o nouă viață și vor putea fi prezentate țării și străinătății ca ceea ce ele sânt în realitate: produse ale gustului și hărniciei românești.

Balul în București se va ținea în 26 Februar a. c.

Drepturile bisericii noastre naționale

Un prim articol al ziarului Viitorul din 24 Ianuar a. c. aprețiază rolul bisericii naționale ortodoxe în următorul mod:

Chestiunea concordatului fiind din acelea care privesc direct raporturile dintre cultul nostru strămoșesc cu cele străine și rolul bisericii noastre naționale ortodoxe, era firesc ca clerul român să înceapă o mișcare de trezire a conștiințelor credincioșilor.

Dela început trebuie să spunem că mișcarea preoților noștri, pusă sub înalta priveghere a Mitropolitului primat, nu poate fi decât binevenită; căci desigur clerul nostru este cel dintâi chemat a lămuri tendințele bisericii romano-catolice și a clarifica scopul ce urmăresc propunerile formulate de Vatican în anteproiectul concordatului.

Intrunirea dela societatea «Clerul» a dat de altfel puțința șefului ierarhic al bisericii noastre să pună în lumină ce poate fi, și ce nu îngăduit în țara noastră bisericii dela Roma.

Ceea ce reese din proiectul concordatului, este tendința de a întrona într'o țară, unde a domnit cea mai deplină toleranță religioasă, concepțiile medievale după care biserica de-

vine un stat în stat, fără legături cu statul laic, ci numai cu Scaunul papal.

O atare concepțiune, potrivită curții Habsburgice, sau învechitei organizații a statului maghiar ce se întitula «apostolic», nu poate fi primită la noi, unde tradiția bisericii ortodoxe a fost de-a fi națională.

Amestecată în toate mișcările de regenerare națională, și luând parte la toate actele prin care conștiința românească s'a manifestat, biserica ortodoxă se deosebește astfel de concepțiile Vaticanului, care totdeauna a fost preocupat mai mult de superioritatea puterii spirituale în stat, decât de întărirea statului întreg și a naționalității însăși.

Biserica papală urmărește prin concordat a face din ea un stat spiritual deosebit de statul laic românesc.

Tendențele papale, atât de contrare cu caracterul național al bisericii noastre, — și unele din ele, cum este înființarea de congregații și de bunuri de mână moartă sânt măsuri neîngăduite nici în unele țări complet catolice, cum este Franța, — ne arată că pentru o minoritate de 2 milioane și jumătate de catolici se caută a se crea prin concordat un regim care nu este potrivit nici cu concepția statului modern, și mai puțin cu tradiția și viața bisericii noastre ortodoxe, îngăduitoare, liberale și profund naționale.

Biserica noastră ortodoxă nu poate accepta ca pe pământul țării să se institue un regim religios care crează romano-catolicilor un rol în stat pe care ea, ca biserică națională, nu l'a avut.

Biserica noastră, care nici odată nu a avut veleități de a forma stat în stat, și care a știut să se confunde cu revendicările și aspirațiunile neamului nostru dealungul veacurilor; biserica noastră, care a știut să primească fără protestare, înțelegând progresul vremii, secularizarea averilor ei, nu poate să nu se simtă jicnită în fața tendințelor exprimate prin proiectul Vaticanului cu privire la concordat.

Știrile zilei

Stampilarea efectelor de stat austro-ungare din Ardeal și Bucovina. Conform dispozițiilor din tratatele de pace între puterile asociate și aliate cu Austria și Ungaria, ministrul nostru de finanțe a luat dispozițiuni pentru stampilarea tuturor efectelor de stat austro-ungare, ca: titluri de rentă, obligațiuni de stat, bonuri de tezaur etc., emise de fosta monarhie înainte de 28 Iulie 1914. Titlurile de împrumut cu rentă, obligațiuni, bonuri de tezaur etc., emise de Austria și Ungaria în timpul duratei războiului dela 28 Iulie 1914 până la 31 Octomvrie 1918, se vor stampila și retrage contra unui certificat. Operațiunile de stampilare se vor face prin directoratele financiare din Transilvania și prin perceptoratele din Bucovina.

Inchiderea operațiunilor se va fixa ulterior

R-ducere Briand, noul prim-ministru francez, a declarat că înarmările Franței trebuie reduse. De asemeni, are să fie redus și serviciul militar, adaptându-se condițiilor de acum ale vieții naționale.

Mislunea maghiară, care formează ambasada Ungariei în România întregită, a sosit la București.

O lege britanică recentă permite femeilor d'a face parte din curtea cu jurați.

Carti pentru copii. În colecția Tabico au apărut: *Păcăleli*, isprăvi minunate din viața animalelor, de M. I. Tabico, ilustrații de A. Dragoș. Editura Cartea Românească. Prețul 10 Lei. Este o carte care va procura mare plăcere copiilor.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, s'a încasat prin vornicul Ioan Imbăruș suma de 58 Lei dela ospățul lui Ioan Mohan cu Leontina Nan. — Pentru prinos mulțumește:

Comitetul.

Modern. În orașul Dunkerque, o copilă de doisprezece ani, Lucie Brunet, s'a sinucis — în urma iubirii «nenorocite».

Cinema Apollo, în Sibiu, Piața Herman. Zilnic rulează filme interesante. Începutul la ora 6 și jumătate și 8 și jumătate seara.

Chestiunea concordatului

— Intrunirea dela soc. clerului „Ajutorul“ —

Luni, la ora 4 d. a., s'a ținut o nouă intrunire a preoților și mirenilor din București cu privire la chestiunea concordatului cu Vaticanul.

Prezidează părintele Georgescu, care dă cuvântul preotului Grigorie Georgescu, fost arhivar al mitropoliei.

Vorbitorul a citit o scrisoare a lui Andrei Șaguna către fostul mitropolit Nifon, cu privire la chestiunea uniților și a romano-catolicilor, și în care se arată pericolul ce-l prezintă pentru biserica ortodoxă spiritul bisericii papiste.

Di prof. *Scraba*, a vorbit despre Concordat și urmările lui. A arătat că principiile de bază ale religiei creștine au fost totdeauna nesocotite de biserica Apusului care, începând cu Grigore al VII-lea Hildebrand, au determinat acele lupte religioase între mireni și clerici, întrebându-se ca mijloace: persecuțiile, închizițiile și excomunicările și cari au adus acea desagregare socială pe care o cunoaștem. În trecut, concordate nu s'au încheiat decât între papi și împărații popoarelor romano-catolice.

Istoria politică ne îndeamnă să respingem orice tentativă de concordat, el fiind un pericol național.

Di avocat *Popescu Tudor*, cere tuturor bunilor creștini să facă o vie propagandă în contra Concordatului și face apel să se adune sumele necesare acestei propagande.

Preot. *Georgescu* mulțumește celor prezenți și anunță o nouă intrunire pentru Lunea viitoare.

Congresul învățătorilor ardeleni

În aula dela casa județului dela Cluj s'a deschis Duminecă congresul învățătorilor ardeleni, sub președinția d-lui Traian Șuteu.

Congresul s'a ocupat cu luarea în primire a «Casei Învățătorilor», proprietatea învățătorilor. Director al acestei instituții a fost aclamat dl Andrei Pora, subrevisor din Cluj.

Congresul, conform ordinului ministrului instrucțiunii a asigurat, în statutele acestei instituții, și un loc pe seama unui delegat din partea Universității din Cluj, care va avea datoria și dreptul de a supraveghea și conduce educația studenților aflați în acea casă.

Congresul a pus în discuție chestia *școlilor normale*, arătând într'un memoriu, că reducerea studiului în școlile normale dela 8 ani la 6 ar însemna o decadentă.

A. Domide prof. zice că școala normală din vechiul regat cu 6 ani de școală, sub conducerea celor mai recunoscuți profesori, și cu 2 ani de praxă după absolvirea școlii a fost cea mai bună școală normală din Europa răsarit-ană. Trebuința urgentă de învățători nu ne poate permite luxul ca să augmentăm școala de 6 ani la 8 ani, ceea ce rămâne numai un desiderat pentru viitor.

Se discută memoriul și se hotărăște prezentarea lui d-lui ministru al instrucțiunii.

Punctul al 3. de program a fost chestia *salarizării învățătorilor* în legătură cu unificarea.

Învățătorii confesionali și comunali nefiind salariați din budg-etul statului, ca și pe vremea ungarilor, au rămas astăzi neplătiți.

Într'un memoriu cer ministrului instrucțiunii să se hotărăască în mod obligator, ca susținătorii acestor școli să plătească ca și celor dela stat.

Congresul cere în sfârșit statificarea școlilor.

Nr. 8/1921

(6) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III *Lelesu* cu filiile *Sohodol* și *Runc Gura Vadului* din protopresbiteratul Hunedoarei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele parohului ales vor fi cele satorite în coala B. a dotației dela stat.

Concurenții să și înainteze cererile provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului

oficiu protopresbiteral în termenul indicat și, pe lângă observarea dispozițiilor §-ului 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare poporului în biserică în calitate de concurenți.

Hunedoara, 2/15 Ianuarie 1921.

Oficiu protopop. ort. rom în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Andre' Ludu
protopop

Nr. 19—1921

(5) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III *Trestia*, protopopiatul *Zarandului*, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «*Telegraful Român*». Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 8 Ianuar 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al *Zarandului*.

Pompil'u Piso,
protopop.

Nr. 14/1921 Prot.

(7) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a *Chirpâr*, protopresbiteratul *Agnitei*, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «*Telegraful Român*».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții vor înainta petițiile provăzute cu documentele de concurs subsemnatului în termenul susindicat, având a se prezenta pe lângă observarea dispozițiilor reglementare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Agnita, 7 Ianuarie 1921.

I. Muntean
protopop.

Ad. pp. Nr 554/1920

(2) 2—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a *M-nășturul-român* cu pre-diul *Rașca*, prin aceasta se deschide concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «*Telegraful Român*».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post, sânt poftiți a-și așterne suplicele subsemnatului până la termenul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta la sf. biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, la 28 Noemvrie 1920.

Tulu Roșescu,
protopresbiter

Nr. 260/920. prot.

(343) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III *Cigmău*, protopresbiteratul *Geoagiului*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «*Telegraful Român*».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat, iar concurenții cu prealabila încuviințare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta și celebra.

Geoagiu, la 21 Noemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului *Geoagiu* în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todea,
adm. protopresb.

Nr. 503/921

(1) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a *Peștera*, conform ord. Ven. Cons. Nr. 7778 B.s. protopopiatul *Zarandului*, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 20 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc ort. rom. al *Zarandului*.

Pompil'u Piso
protopop.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREȚUL: cu Șematism 10 Lei, — fără Șematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Pe On. noștri deponenți avem onoare a-i anunța, că având în vedere împrejurările actuale grele, nu i-am uitat nici de data aceasta, ci din propriul îndemn am urcat cu 1 Ianuar 1921 st. n. camăta pentru

Depuneri spre fructificare

precum urmează:

Depuneri în cont curent 3¹/₂% netto
Depuneri pe libel, conform condițiilor în vigoare la 5% „
Depuneri pe libel cu termen fix, de cel puțin o jumătate de an, apoi conf. condițiilor în vigoare la 5¹/₂% „

Darea după interesele de depuneri o plătește ca și până acuma institutul direct. Credem că condițiile de mai sus vor îndemna pe cât mai mulți la cruțare. — nu ținând banii nefructificați în ladă sau în șerpar, prin ceace contribuie numai la scumpetea de azi, — ci li vor aduce spre păstrare și fructificare la

Banca Centrală

(343) 5—

pentru industrie și comerț s. p. a.

Filiala Sibiu: strada Cismădiei Nr. 7, etajul II.